

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 27/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov, proti uzneseniu Úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby Západ ČVS: UIS-120/2-OISZ-2024 z 20. augusta 2024 a uzneseniu Krajskej prokuratúry Bratislava č. k. 4 Kn 277/23/1100-16 z 24. septembra 2024 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **odmieta**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby Západ ČVS: UIS-120/2-OISZ-2024 z 20. augusta 2024 (ďalej aj „uznesenie úradu inšpekčnej služby“) a uznesením krajskej prokuratúry č. k. 4 Kn 277/23/1100-16 z 24. septembra 2024 (ďalej aj „uznesenie krajskej prokuratúry“). Navrhuje uznesenie krajskej prokuratúry zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň žiada o ustanovenie mu právneho zástupcu a priznanie mu náhrady trov konania pred ústavným súdom.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že vyšetrovateľ Policajného zboru, Úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby Západ uznesením ČVS: UIS-120/2-OISZ-2024 z 20. augusta 2024 odmietol sťažovateľom podané trestné oznámenie, keďže vo veci nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. O sťažovateľovej sťažnosti podanej proti uzneseniu úradu inšpekčnej služby krajská prokuratúra rozhodla uznesením

z 24. septembra 2024 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietla.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti uzneseniu krajskej prokuratúry v spojení s uznesením úradu inšpekčnej služby sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že došlo k porušeniu jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu z dôvodu, že orgány činné v trestnom konaní majú s rovnakou starostlivosťou objasňovať skutočnosti svedčiace v neprospech, ako aj v prospech obvineného, čo sa v danom prípade nestalo, keďže sa odmietli oboznámiť s predloženými dôkazmi, na základe čoho ich nemohli ani riadne posúdiť.

4. Sťažovateľ namieta, že jeho sťažnosť podaná proti uzneseniu úradu inšpekčnej služby bola zamietnutá s odôvodnením, že orgány činné v trestnom konaní nie sú povinné oboznamovať sa s dôkazmi predloženými oznamovateľom a v nadväznosti na to ani ich následne vyhodnocovať, čím bolo zmarené jeho právo ako poškodeného domáhať sa ochrany svojich práv zákonom ustanoveným postupom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením úradu inšpekčnej služby, ktorým bolo odmietnuté ním podané trestné oznámenie v spojení s uznesením krajskej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá sťažovateľova sťažnosť podaná proti predmetnému uzneseniu.

6. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom [§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], ústavný súd pred tým, ako sa začal zaoberať podstatou ústavnej sťažnosti, skúmal, do akej miery nedostatok právneho zastúpenia bráni jej kvázimeritórnemu prejednaniu. Berúc do úvahy skutočnosť, že ústavná sťažnosť obsahuje, odhliadnuc od nedostatku právneho zastúpenia (o ustanovenie právneho zástupcu žiada, pozn.), všeobecné, ako aj osobitné náležitosti požadované zákonom o ústavnom súde (okrem priloženia príloh k ústavnej sťažnosti, ktoré si však ústavný súd v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie obstaral v súčinnosti s krajskou prokuratúrou, pozn.), ústavný súd uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho rozhodovacej činnosti (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému prerokovaniu (m. m. I. ÚS 193/2024).

III.1. K namietanému porušeniu práva uznesením úradu inšpekčnej služby:

7. Ústavný súd uvádza, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd

nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je tak rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

8. Sťažovateľ mal možnosť podať proti uzneseniu úradu inšpekčnej služby sťažnosť krajskej prokuratúry. Takúto sťažnosť aj podal a bolo o nej rozhodnuté namietaným uznesením krajskej prokuratúry. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práva uznesením krajskej prokuratúry:

9. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou v prvom rade uvádza, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07, III. ÚS 147/2016).

10. Keďže sťažovateľ vo svojej podstate nesúhlasí so závermi napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry, ústavný súd považuje za smerodajné poukázať na to, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010). V ústave a ani v Trestnom poriadku nie je upravené právo jednotlivca, aby na základe jeho trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu proti označeným osobám (m. m. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013). Inak povedané, základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy nie je možné vykladať v zmysle garancie úspechu v konaní či zaručenia práva na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstávam sťažovateľa. Rovnako ani z dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (m. m. I. ÚS 508/2019).

11. Oznamovateľ vo všeobecnosti, ale ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá preto ústavou ani dohovorom zaručené právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej

osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (m. m. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011). Vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu (m. m. II. ÚS 164/2022).

12. Ťažiskom sťažovateľovej argumentácie je tvrdenie, že jeho sťažnosť podaná proti uzneseniu úradu inšpekčnej služby bola krajskou prokuratúrou zamietnutá s odôvodnením, že orgány činné v trestnom konaní nie sú povinné oboznamovať sa s dôkazmi predloženými oznamovateľom, a teda ani ich následne vyhodnocovať, čím bolo zmarené jeho právo ako poškodeného domáhať sa ochrany svojich práv zákonom ustanoveným postupom. S uvedeným záverom sa nestotožňuje.

13. Ústavný súd sa s cieľom predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti oboznámil s namietaným uznesením krajskej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá sťažovateľova sťažnosť podaná proti uzneseniu úradu inšpekčnej služby. Z rozhodnutia vyplýva, že krajský prokurátor sťažnosť (po jej preskúmaní a po preskúmaní ňou namietaného rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo a na vec sa vzťahujúceho kompletného spisového materiálu), nepovažoval za dôvodnú, ale dospel k záveru o dôvodnosti a zákonnosti rozhodnutia úradu inšpekčnej služby, ktoré podľa jeho záverov vychádza zo zadokumentovaných dôkazov, ktoré mu boli ako orgánu činnému v trestnom konaní známe v čase rozhodovania o veci.

14. Sťažnostné námietky sťažovateľa vyhodnotil ako také, ktoré sa týkajú výhradne obhajobných tvrdení v konaní, v ktorom bol uznaný za vinného a odsúdený, v nadväznosti na čo boli vo vzťahu k pertraktovanej veci bez právneho významu. Stotožnil sa pritom so záverom úradu inšpekčnej služby o tom, že z vykonaných úkonov, obsahu vyšetrovacieho spisu a zo zabezpečených listinných materiálov zhrnutím a zhodnotením prípadu, nezávisle, nestranne a podľa vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností vyšetrovanej veci jednotlivo aj v ich súhrne treba konštatovať, že žiadnym spôsobom nebolo preukázané, že by došlo v danom prípade zo strany ktoréhokoľvek príslušníka Policajného zboru k zneužívaniu právomocí verejného činiteľa alebo k naplneniu skutkovej podstaty akéhokoľvek trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. Na základe dovedy zabezpečených dôkazov sa tiež stotožnil so záverom, že vykonaným dokazovaním sa nepodarilo získať žiadny priamy alebo nepriamy dôkaz hodnoverne preukazujúci sťažovateľove tvrdenia o tom, že by v súvislosti s jeho osobou pri vyšetrovaní trestného činu, kvôli ktorému bol odsúdený na doživotie, došlo k zneužívaniu právomocí verejného činiteľa alebo inému protiprávnemu konaniu zo strany príslušníkov Policajného zboru. Stotožnil sa aj so záverom, že nie je možné z jeho strany revidovať už právoplatné rozhodnutia alebo postup orgánov už v právoplatne ukončených trestných veciach.

15. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému úseku odôvodnenia uznesenia krajskej prokuratúry pojednávajúcej o tom, že orgány činné v trestnom konaní nie sú povinné oboznamovať sa s dôkazmi predloženými oznamovateľom, ústavný súd poukazuje na časť uznesenia krajskej prokuratúry, ktorej sa predmetné tvrdenie týka. Krajský prokurátor v rámci nej v komplexe uviedol, že oznamovateľ má právo na podanie trestného oznámenia a orgány činné v trestnom konaní majú

následne povinnosť sa ním zaoberať a rozhodnúť o ňom, avšak posúdenie, či skutok napĺňa alebo nenapĺňa zákonné znaky konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu, je plne v ich kompetencii. Predmetná časť pritom zodpovedá ústavným súdom vymedzeným teoretickým východiskám (pozri bod 11 tohto uznesenia, pozn.). Krajský prokurátor ďalej dôvodil, že oznamovateľ má právo navrhnúť dôkazy na objasnenie veci, avšak orgán činný v trestnom konaní má zas právo ich nevykonať, ak považuje skutkový stav za náležité objasnený v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Predmetné tvrdenie je parafrázou zákonného ustanovenia (§ 2 ods. 10 Trestného poriadku: „*Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie.*“). Ako je zrejmé z obsahu namietaného rozhodnutia krajskej prokuratúry, táto, ako aj úrad inšpekčnej služby považovali dovtedy zabezpečené dôkazy a obsah spisového materiálu za dostatočné pre rozhodnutie. Jednoznačne pritom na viacerých miestach odôvodnenia uviedli, že sťažovateľ nemôže prezentovať výhrady, ktoré má vo vzťahu k už právoplatne ukončenému, prípadne inému trestnému konaniu. K uvedenému tvrdeniu ústavný súd akcentuje odôvodnenie uznesenia krajskej prokuratúry na mieste, kde krajský prokurátor vyhodnotil, že „*oznamovateľ okrem všeobecných fráz ohľadom podozrenia zo spáchania trestného činu nepredložil žiadne vierohodné dôkazy a to ani v rovine konkrétneho tvrdenia, ktoré by bolo možné dokázať, alebo aspoň preveriť postupom podľa Trestného poriadku*“.

16. V okolnostiach prerokúvanej veci je potrebné prihliadať na dva podstatné fakty, a teda že sťažovateľom prezentované skutočnosti boli vyhodnotené ako také, ktoré sa týkajú iného trestného konania a jeho snahy o „zvrátenie“ jeho výsledku, a zároveň vyhodnotenia dovtedy zabezpečených dôkazov ako takých, ktoré tvorili dostatočný podklad na ich rozhodnutie. Orgán činný v trestnom konaní pritom musí vykonať také dôkazy, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci spravodlivo rozhodnúť.

17. K už popísaným skutočnostiam ústavný súd sumarizuje, že jednotlivec, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá ústavou alebo dohovorom zaručené právo, dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. aby orgány verejnej moci preberali alebo sa riadili ním prezentovaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. II. ÚS 164/2022). Ak dôkazy, ktoré boli vykonané, nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže vyšetrovateľ začať konať alebo pokračovať v konaní. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán zaoberal (m. m. II. ÚS 88/99, I. ÚS 221/2022).

18. Z odôvodnenia uznesenia krajskej prokuratúry dostatočne presvedčivo vyplýva, prečo nebolo opodstatneným zadovážiť a vykonať v tejto veci ďalšie dôkazy, inak povedané, prečo považovala skutkový stav za dostatočne zistený. Uznesenie krajskej prokuratúry pritom nie je zjavne neodôvodnené a nevyznieva ani svojvoľne, pričom je zároveň zrozumiteľné. Orgány činné v trestnom konaní sa trestným oznámením sťažovateľa riadne zaoberali a s výsledkom jeho prešetrenia ho oboznámili. Ústavnému súdu pritom neprináleží vstupovať do hodnotenia dôkazov vykonaného orgánmi činným v trestnom konaní (nemôže ich hodnotiť inak).

19. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť

k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom, alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 144/2016, II. ÚS 59/2019).

20. Ústavný súd uzatvára, že vo veci sťažovateľa nezistil takú možnosť porušenia namietaného základného práva, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, v nadväznosti na čo odmietol ústavnú sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá [sčasti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde a sčasti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu